Teritorijoje į R nuo sklypo, kuriame aptikti kapai, į P, R ir Š nuo sklypo Žvejų g. 6 ištirtos dvi 5x2 m dydžio perkasos, tačiau neaptikta jokių su senkapiu siejamų radinių ar palaidojimų. Vienoje iš perkasų aptiktas kompleksas titnaginių dirbinių: galinis gremžtukas, skeltė retušuotu šonu ir galu, skeltė su žieve (3 pav.) ir kelios titnaginės nuoskalos. Radiniai galimai datuotini neolito laikotarpiu. Juodo anglingo smėlio užpildo dėmėje rasta šiek tiek metalo lydimo atliekų.

Dar vienas stipriai suardytas kapas aptiktas į Š nuo minėto sklypo. Šioje vietoje tiriant perkasą 4 apie 20 cm gylyje aptiktas kūdikio kapas be jokių įkapių. Įžemis fiksuotas vos 20–30 cm gylyje, beveik nesusiformavęs joks povelėninis sluoksnis.

Vykdant archeologinius žvalgymus metalo ieškikliu archeologinių radinių, sietinų su laidojimo objektu, nerasta.

Tikėtina, kad sklypuose Žvejų g. 4, Žvejų g. 6 ir į Š nuo jo esančiame sklype yra buvęs senkapis, kuris sunaikintas teritorijos planiravimo darbų metu. Šią versiją patvirtina fiksuota stratigrafija, savininkų liudijimai, vizualiai matomas reljefas, palaikų aptikimo gylis ir jų suardymo laipsnis.

Kaukazas Cemetery

In the autumn of 2018, a field evaluation was conducted on private plots in Kaukazas village (Kaunas District). Human bones discovered at this site prompted the investigation. A total of 52 m^2 were excavated. Trench 1 yielded one burial, next to which a belt buckle was discovered, Test Pit 1 another burial with the following grave goods: a knife, a whetstone (Fig. 1), an iron D-shaped belt buckle with an offset bar, a bronze D-shaped belt buckle with an offset bar and leather remnants (Fig. 2), a loop, possibly the remains of an iron or another loop, and an indeterminate iron artefact or a fragment of one, and Trench 4 a disturbed infant burial. Based on the finds, the cemetery dates to the 15th – early 16th centuries. Before that, the site had been inhabited in the Stone Age, artefacts from that period having also been discovered (Fig. 3). A cemetery existed on the plots at Žvejų St. 4 and 6 and to the N of them, but it was destroyed during the levelling of this territory.

Gintautas Zabiela

Senosios Klaipėdos kapinės Puodžių gatvėje

2018 m. balandį BRIAI pagal Klaipėdos miesto savivaldybės užsakymą vykdė sklypo Puodžių g. 1 žvalgomuosius tyrimus. Čia planuojama atnaujinti sporto aikštyną, tad svarbu žinoti, kokiame gylyje šioje vietoje yra palaidojimai ir kiek jie išlikę. Šioje vietoje yra senosios Klaipėdos kapinės, veikusios čia iki 1819 m., kai buvo perkeltos į teritoriją tarp geležinkelio stoties ir Liepų gatvės. Tarybiniu laikotarpiu čia įkurtas skulptūrų parkas. Nurodoma, kad kapinės dabartinės Puodžių gatvės rajone buvo jau XVIII a. pradžioje. Jas uždarius teritorijoje įkurtas miesto sodas, veikiai pakraščiai pradėti užstatinėti. Jų Š krašte 1851 m. pastatyta evangelikų baptistų bažnyčia, veikusi iki 1944 m. ir vėl atkurta 1992 m. R krašte 1891 m. baigta statyti Luizės gimnazija, mokykla čia veikia iki šiol. Greta jos dar XIX a. pabaigoje buvo įrengtas sporto aikštynas, kurio teritorijoje ir vyko kasinėjimai. XX a. 7 dešimtmetyje aikštyno R dalyje nutiesta požeminė šiluminė trasa. Kasimo darbus matę žmonės pasakoja, kad buvo iškasta daugybė žmonių kaulų. 1995 m. į ŠR esančiame pastate Puodžių g. 3 R. Sprainaitis ištyrė

1,5x1,5 m dydžio šurfą, kuriame rado žmonių kaulų. 2012 m. į V (kitapus) nuo aikštyno tvoros, palei Jūros gatvę K. Geštautaitė maždaug ties kapinių viduriu Jūros gatvės R pusėje rekonstruojamos šiluminės trasos vietoje ištyrė 14,2x1,2 m (17 m^2) dydžio plotą, kuriame 1,6 m gylyje smėlyje aptiko 2 kapus be įkapių, o platesnėje teritorijoje – pavienių žmonių kaulų.

2018 m. sporto aikštyno teritorijos PR ir PV dalyse ištirtos 2 5x2 m dydžio perkasos (iš viso 20 m^2 plotas) (1 pav.), aptikta mažiausiai 11 suardytų žmonių kapų kaulų (tarp jų 4 kaukolės) (nustatė J. Kozakaitė) ir vienas 1,2 m ilgio karstas, dažytas mėlynai, su užrašu gale. Tirta iki aiškių palaidojimų lygio (1,2 m gylio nuo žemės paviršiaus arba H_{abs} 5,90 m). Daugiau duomenų gauta aikštyno R pusėje tirtoje ***perkasoje 1***. Joje paskirų žmonių kaulų aptikta pasiekus 30 cm gylį nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 6,90 m). Jie likę iš pakartotinai šioje teritorijoje vykusių palaidojimų ir galbūt kapinių ardymo vėlesniu laikotarpiu, jas jau uždarius. Per visą tyrimo gylį kastoje maišytoje smėlingoje kapinių žemėje rasta paskirų XVII–XIX a. radinių, susimaišiusių su įvairiomis XX a. šiukšlėmis. Iš 0,5–1,1 m gylio surinktos 6 XVII–XIX a. monetos: Švedijos 1666 m. erė, Prūsijos 1733 m. šilingas, 4 1825–1839 m. Prūsijos monetos – pfenigiai ir 1/6 talerio (2 pav.) (nustatė E. Remecas). Seniausiu radiniu, datuojamu XVII a. I puse, laikytinas žaliai glazūruotas koklio volelio fragmentas (nustatė R. Nabažaitė). Daugiau radinių yra iš XVIII a., iš jų išsiskiria geležinis 11 cm skersmens, 5,2 kg svorio artilerijos sviedinys, čia likęs nuo 1757 m. liepos 1–3 d. vykusios

1 pav. Tyrinėtų perkasų vietos iš viršaus. G. Zabielos nuotr.

Fig. 1. The trench sites as seen from above.

0 2 cm

2 pav. Prūsijos 1825 m. 1/6 talerio. G. Zabielos nuotr.

Fig. 2. A Prussian 1825 1/6 thaler.

pilies apgulos. Tokiais 12 svarų sviediniais šaudė apgulos artilerija (nustatė V. Rakutis). Pažymėtinas ir olandiškas pypkių vamzdelis su užrašu OVERWE (1737–1783 m., prekybininkas Bastiaan Overwesel) (nustatė A. Žvirblys).

Iškart po II Pasaulinio karo kapinių teritorijoje (ypač PV dalyje (***perkasa 2***)) buvo verčiamos šiukšlės, tarp kurių aptikta istorinę vertę turinčių dirbinių: švininių vitražo rėmelių ir vitražinių stiklų fragmentų, greičiausiai iš greta esančios baptistų bažnyčios, sveikas vokiškas šalmas, automobilio numeris WL–46777 ir kt.

Kapines Puodžių gatvėje reikia saugoti kaip Klaipėdos senojo miesto dalį, jų teritorijoje vengti gilesnių nei 30 cm žemės judinimo darbų.

The Old Klaipėda Cemetery on Puodžių Street

In 2018, BRIAI excavated two trenches (20 m^2) at the site of a cemetery operated from the 18th century to 1819 on the plot at Puodžių St. 1, Klaipėda (Fig. 1). The excavation yielded at least 11 disturbed human bones, a wooden coffin, and various finds from the first half of the 17th–20th centuries, including six 1666–1839 coins (Fig. 2) and a 12th–pounder (5.2 kg) iron artillery shell used during the siege of Klaipėda Castle during July 1–3, 1757.